

Meddelanden.

Biskop Danell har i sin ämbetsberättelse vid årets prästmöte i Skara enligt referat i dagspressen fällt ett yttrande i handboksfrågan, som är värt att observeras:

»Till häpnad för mig och andra medlemmar av handbokskommittén ha beskyllningar framställts, som knappast kunnat ske bona fide, så vida de ej kunna tänkas bero på tankesvaghet och okunnighet. Jag syftar på beskyllningen för romanism.»

Sveriges äldsta kyrkokör? Med anledning av ett meddelande i maj-numret av denna tidskrift rörande Maria kyrkokör har kantor L. Andrén i Svennevad lämnat följande meddelande:

Svennevads kyrkokör kan i år fira sitt 50-års jubileum. Kören bildades hösten 1877 och uppträdde första gången påsken 1878. Flera av de förutvarande medlemmarna leva ännu och följa med stort intresse nutida kyrkosångsliv. En av dem är t. o. m. fortfarande den flitigaste deltagaren i kören. Männe detta är Sveriges äldsta kyrkokör?

Kila kyrkokörs konsertresa — traditionsenligt företagen annandag pingst — blev för körens medlemmar ett vackert minne. Sångarna avreste i så god tid från hemorten, att man anlände före kl. 11 till Ångsö kyrka och kunde bevista högmässan i denna kyrka samt därunder sjunga tvenne sånger. Kl. 1 midd. hölls konsert inför en rätt talrik menighet. På hemvägen besökte kören sanatoriet »Skogsfjället» i Västerås och höll gratiskonsert för patienterna. Dagens sista konsert ägde rum i Tortuna kyrka kl. 8 på kvällen. Även här kunde kören glädja sig åt god tillslutning.

Linköpings stifts organist- och kantorsförening höll den 29 juni ordinarie sommarsammanträde.

Till behandling förelåg bl. a. centralstyrelsens till stiftsföreningarnas överläggning utsända fråga: Vilken mening och vilka erfarenheter har stiftsföreningen angående användandet av de i tillägget till svenska kyrkans koralbok förefintliga kyr-

komusikaliskt sett mindervärdiga melodierna? Anser stiftsföreningen, att vederbörande organist i förekommande fall är skyldig använda sådan mindervärdig melodi? Frågan inleddes av kantor J. Fredriksson, Vårdsberg, i ett intressant och temperamentsfullt anförande, och en givande diskussion följde. Centralstyrelsen hade såsom sin mening uttalat, att någon skyldighet för organisten att spela mindervärdiga melodier knappast torde föreligga. Vidare hade önskemål framställts om att förtroendefullt samarbete mellan präst och kyrkomusiker måtte äga rum, så att inga okyrkliga melodier få klinga vid Herrens sköna gudstjänst. Föreningen beslöt instämma i centralstyrelsens utlåtande samt anslöt sig till K. S. V:s förslag till utmönstring av vissa koraler i tillägget. Beträffande organistens skyldighet att spela alla melodier, ansåg föreningen, att där annan mera tilltalande melodi finnes, organisten ej är skyldig använda melodi ur tillägget.

Till musiklärare vid samrealskolan i Lidköping har Skolöverstyrelsen den 5 juli utnämnt musikdir. S. K. F. Scherstén, Stockholm.

Kantorsval. Till organist i Helsingborgs Gustav Adolfs församling valdes den 1 juli den i 1:a förslagsrummet uppförde musikdir. G. Paulson, Helsingborg, med 1330 av 1502 avgivna röster. Till klockare och organist i Östra och Västra Vemmenhög valdes den 23 juli fröken Ruth Nilsson. Arrie och Hököpinge förs. utsågo vid val den 29 juli till klockare och organist musikdir. Olof Larsson, Trelleborg, med 166 av 185 avgivna röster. Till kantorer vid förenade tjänster ha valts: i Tosse B. Persson, Hällevadsholm; i Valstad Margareta Nylander, därstädes; i Gustav Adolf Ella Thorén, därstädes; i Edsberg A. G. Gillén, Sparreholm; i Brunnby C. A. Sylvén, Änimskog; i Sundby G. Gradén, S. Hestra; i Holmedal H. Erikson, Dingle; i Istorp H. Möller, Medalby; i Tynderö H. Carlson, Linköping; i Hamnedä Märta Emilsson; i Änimskog N. Hårdig.

en del andra stämmor ifrågakomma, t. ex. Dolce 8' (förutsatt att den är av det »rätta» slaget), Gedackt 8', Dubbelflöjt 8', Hålflojt 8', Gemborn 4', Rörflöjt 4'. Eolin har föreslagits, för att Voix Celeste skulle bli av det vackraste slaget med spröd, mycket svag ton. Salicionalen kan under sådana förhållanden vara något fylligare och starkare än vanligt eller också ersättas av en något vid, ålderdomligt färgad Fugara 8'. Anser man emellertid, att Voix Celeste gör sig lika bra tillsammans med en inte alltför trång Salicional, kan Eolinen lämna plats åt Violin 8'. I så fall kan Euphone gärna ersättas av Oboe.

Önskligt vore, att organister och

orgelbyggare ej uppgjorde dispositionerna så lättvindigt och schablonmässigt, som stundom varit fallet. Förkärleken för stråkstämmorna har varit en modenyck, som kanske är på retur. Andra tidssjukdomar äro, eller ha varit, det överdrivna användandet av zinkpipor samt den äktsvenska vurmen för det utländska. Vi ha ingen anledning att gå över ån efter vatten, då vi, som bekant, i vårt land äga synnerligen framstående orgelbyggare, som göra sitt bästa, även då det gäller landskyrkorna, och som i högre grad än utlänningarna torde ha intresse och pietet för vår gamla svenska orgelbyggnadskonst.

Albert Runbäck.

Körledarekursen i Motala.

Den kurs för körledare, som av Linköpings stifts kyrkosångsförbund anordnats i Motala under tiden 18—28 juni, hade samlat deltagare från olika stift, alltifrån Luleå till Lund, redan detta ett tecken på den ljusning, som bådär en ny dag för vår kyrkas liturgiska och musikaliska liv. Kursen var koncentrerad, man skulle nästan kunna säga ansträngande, en egenskap, som dock gjorde sig föga märkbar genom den andens eld, som värmdet hela, och den vänlighet, som lyste mot oss från många stadens invånare med pastor Lindeberg i spetsen.

Oförglömmeliga äro de andaktsstunder i kyrkan, som inledde den arbetsfyllda dagen. De gamla gregorianska melodierna förenade oss så, som ingen annan samvaro skulle kunna det. Och nog må kunskapen om den evangeliska tidegårdens andliga och musikaliska skönhetsvärden, ännu mera levandegjord däri genom, att deltagarna själva fingo göra tjänst som liturger, komma

många av våra kyrkoförsamlingar till godo.

»Från Luther till Bach» var ämnet för den utomordentliga föreläsningsserie, som hölls av kyrkoherde F. M. Allard. Som inledning behandlades den kyrkliga körsångens väsen, så skilt från altarsångens »verbum divinum imperat» och församlingssången med dess metriskt bundna Gudsord. Vidare framställdes samma körsångs historiska anknytningar bakåt genom nederländska skolan ända till Bysans, den klassiska periodens musikaliska miljö med sitt mitt i folket starkt pulserande musikliv, och renässansperioden, då församlingssången begynte bli en liturgisk faktor. Ett mycket givande kapitel blev den utvikning, som gjordes till den italienska kyrkomusiken med dess odödliga mästare, framför allt Palestrina och Vittoria, dock överträffade av den yngre barockperiodens väldiga ande, den store Thomaskantorn, vars liv och verk blev föremål för

en av de följande föreläsningarna. Den sista i raden föreläsningar framställde den gamla kyrkomusikens död, hur kroppen dog i den pietistiska askesens järnband, själen i det bländande ljuset från rationalismens ofelbara mänskliga förnuft, men den framställde också dess härliga uppståndelse, hur den oförstörbara koralmelodien blev det frö, som, döende i den mörka jorden, dock gav liv åt en spirande planta.

Musikdirektör Adolf Andrén var kursens lärare i såväl praktiska övningar i kördirigering som i en rad föreläsningar om den vokala musiktakniken och därmed sammanhängande spörsmål. Så behandlades tonbildning, frasering, rytmik, dynamik och den icke mindre viktiga körrekyteringen, kördisciplinen och den s. k. soliensemblens utnyttjande enligt Thomastraditionen, särskilt ägnad att möjliggöra och underlätta våra körens uppförande av de större klassiska verken — allt präglad och belyst av den erfarenhet, kunnighet och rikedom på talande exempel, som dir. Andrén besitter. Under de rent praktiska övningarna inövades några svårare körverk av Palestrina, Schütz, Bach m. fl.

De av musikdirektör Nils Kjellberg ledda övningarna i det gudstjänstliga orgelspelet blev en säkert

mycket fruktbringande kurs i registrering, preludering med koralmotiv i såväl nyare som kyrkotonarter, modulation och det långt ifrån oviktiga postludiet. I anslutning härtill höll dir. Kjellberg också en mycket uppskattad orgelkonsert, varvid föredrogos orgelkompositioner från Bach till nyare tid.

Till kursen hörde även föreläsningar av teol. lic. Knut Peters i liturgik, ett ämne, som väl innerligt hör samman med en kurs för köredare i vår kyrka. Klart gavs under föreläsningarnas gång belägg för satsen, att liturgien är att likna vid andningen i Kristi kyrkas levande organism, och hur den, långt från att mekanisera troslivet, i stället tuktar, fostrar och förädlar. Liturgiens källor genomgicks alltifrån 1:a korintierbrevet och Didache till de nyaste i vår tid, likaså högmässans historia före och efter reformationen och de kyrkliga gudstjänstattributens rätta bruk. Icke mindre givande genom sin mera personliga karaktär blevo de reflexioner, som avslutade föreläsningsserien, reflexioner om den tyvärr ofta försummade beredelsen för gudstjänst och om de olika mässmomentens behandling. Lär kören att sjunga mässan, ej blott i mässan, och den förstår, att intet går upp emot en vanlig högmässa. *Rolf Forssman.*

Meddelanden.

Nytt preludieverk även i Sverige. I majnumret fästes uppmärksamheten på det arbete, som i Danmark igångsatts för att skapa en tillfredsställande samling av preludier, avsedda för gudstjänstligt bruk. Vi kunna glädja våra läsare med att man även hos oss har planer på ett liknande arbete.

Centralstyrelsen för Sveriges Allm. Organist- och Kantorsförening beslöt nämligen redan vid möte i Stockholm 5 jan. 1927 på förslag av Lunds stifts Organist- och Kantorsförening att utgiva en samling preludier, huvudsakligen byggda på

koralmotiv; och vid nämnda sammanträde tillsattes en nämnd på tre personer att redigera samlingen, till vilken nämnd preludieförslag kunde insändas. Sedan en av de i nämnden av C. S. insatta ledamöterna förklarar sig förhindrad mottaga uppdraget, har nämnden vid C. S:s sammanträde 4 jan. innevarande år kompletterats och utgöres nu av professor Otto Olsson i Stockholm, domkyrkoorganisten Ivar Widéen i Skara och musikdirektör S. Sjöberg, Karlskrona. Nämnden skall snarast görligt sätta saken i gång.

Ledigförklarade kyrkomusikertjänster.

A) Enbart kyrkliga tjänster:

Kantorstjänsten i *Hedvig Eleonora* församl. i *Stockholm* sökes senast 13 aug. Begynnelselö: 4,000 kr.; 2 ålderstill. å 500 kr. efter 5 och 10 års tjänstgöring. Organisttjänsten i *Lidköping* sökes senast 22 sept. Lön: bostad om 2 rum i klockaregården; organistjord (utarr. för 365 kr. årligen) samt kontant 2,000 kr. jämte 2 ålderstill. å 300 kr. efter 3 och 6 års tjänstgöring.

B) Förenade med folkskolläraretjänst:

- I *Berg*, Västm. l., sökes före 13 aug. (adr. Kolbäck). Skolform B 2; forts.-skola. Org.-lön 500 kr., kantorslön 200 kr.
- I *N. Ullerud*, Värml. l., sökes före 13 aug. (adr. Deje). Org.- o. kyrkosång.-lön 800 kr.
- I *Karungi*, Norrb. l., sökes före 15 aug. Klock.-lön 400 kr. samt boställe.
- I *Morup*, Hall. l., sökes före 15 aug. Org.- o. klock.-lön 600 kr.
- I *Tunaberg*, Söderm. l., sökes före 17 aug. (adr. Koppartorp). Org.- o. klock.-lön 600 kr.
- I *Slöta*, Skarab. l., sökes före 18 aug. Skolform B 2; klock.-lön 600 kr.
- I *Kall*, Jämtl. l., sökes före 21 aug. Skolform B 2. Ersättn. för bristande rum 150 kr. Org.- o. klock.-lön 800 kr.
- I *Hjärtum*, Gbgs o. Bohus l., sökes före 21 aug. Org.- o. klock.-lön 700 kr.
- I *Alva*, Gotl. l., sökes före 24 aug. (adr. Hemse). Skolform B 1 (främdeles ev. B 2); slöjd, forts.-skola (jordbruksbet.). Så länge söndaglig gudstjänst åter rum, utgör klockarelö:nen 250 kr. och arv. som orgelspelare 250 kr.
- I *Kastlösa*, Kalmar l., sökes före 26 aug. Skolform B 1; slöjd, forts.-skola. Org.- o. klock.-lön 700 kr.
- I *Sevalla*, Västm. l., sökes före 27 aug. Org.- o. klock.-lön 600 kr. + boställe. Vik. för ht. sökes inom samma tid.
- I *Styrnäs*, Vnorrl. l., sökes före 29 aug. (adr. Prästmon). Skolform B 2; slöjd, forts.-skola. Org.- o. klock.-lön 600 kr.
- I *Tostared*, Älvsb. l., sökes före 30 aug. (adr. Björketorp). Skolform B 2; forts.-skola (jordbruksbet.). Sökes hos skolrådet (tjänsterna ej form. förenade); i ansökan bör anges, att även org.- o. klock.-befattn. önskas.
- I *Kungshamn* (Gravarnes skola), Gbgs o. Bohus l., sökes före 5 sept. (adr. Gravvarne). Skolform A; org.- o. klock.-lön 750 kr.
- I *Rommele*, Älvsb. l., sökes före 5 sept. (adr. Upphärad). Skolform C 1; slöjd, forts.-skola. Org.-lön 300 kr., klock.-lön 200 kr.
- I *Sättersta*, Söderm. l., sökes före 6 sept. (adr. Tystberga). Skolform B 2; org.- o. klock.-lön 600 kr.
- I *Värmdö*, Sthlms l., sökes före 7 sept. (adr. Värmdö Kyrkplats). Org.- o. klock.-lön 1,500 kr. Prov till båda tjänsterna fordras.
- I *N. Härene*, Skarab. l., sökes ett förslagsrum före 10 sept. (adr. Bronäs). Skolform C 1; forts.-skola obl. för lär. Org.-lön 500 kr., klock.-lön 200 kr.
- I *Fägre* (Fägre västra folkskola), Skarab. l., sökes hos skolråd. ordf. före 14 sept. (adr. Moholm). Skolform B 2; obl. underv. i slöjd o. forts.-skola. Klock.-lön 700 kr.
- I *Hyllinge* (Sprengtportenska skolan), Söderm. l.; sökes före 14 sept. (adr. Sparreholm). Skolform B 2; slöjd, forts.-skola. Nybyggd orgel. Org.-lön 650 kr.